

Domači glasovi

Štev. 219

Lienz, sobota 19. oktobra 1946.

Leto 2.

SLOVENSKA NASELBINA

v Ekvadorju?

V "Amerikanskem Slovincu" od 13. avgusta beremo za nas slovenske begunce zelo zanimiv članek slovenskega misijonarja Mirka Rijavca, ki že 15 let deluje med indijanskimi domačini (Hivari) v Ekvadorju. Vneti slovenski misijonar med drugim tako-le piše:

"Vsakega slovenskega poštenjaka skrbi, kaj bo z našimi vojnimi begunci, ki še vedno životarijo v taboriščih v Italiji in Avstriji. Pred par tedni sem opisal v "Amerikanskem Slovincu" velike ugodnosti, ki jih nudi našim beguncem dežela Ekvador. Mislim, da sem jih vse podrobno opisal: Bujna zemlja, dobro podnebje, dežela slikovita, vlada naklonjena itd.

Glavno in rekel bi, da edino vprašanje je v tem: Kako vzdržati in preživiti naše ljudi prvih šest mesecev, dokler zemlja ne pridelava prvih sadov? Tukajšnja vlada bi pomagala z orodjem, zdravili, semeni itd., a vsega ne more storiti. Pomislimo, da vsak človek v Ekvadorju porabi za hrano po 0.50 centov na dan. Za deset tisoč ljudi bi bilo treba dnevno 5.000 dolarjev in v šestih mesecih bi bilo treba skoro cel milijon! Tega Ekvador res ne zmore, ker je dežela majhna in malo obljudena, ter je vlada vsled političnih dogodkov zadnjih nekaj let relativno revna.

Mislili smo, da bi UNRRA vsaj za eno leto preskrbela za koloniste. V tem smislu je tukajšnja vlada po mojem zanimanju, vložila oficijelno prošnjo v Washingtonu. Do sedaj še ni odgovora, a pripravljani moremo biti, da tudi s tem ne bo nič. Gospod dr. Krek pravi, da druge vlade, kot Kolumbija in Čile, ponujajo lepše pogoje. To vem, a tudi vem, da v Kolumbiji so dobra zemljišča, z dobrim podnebjem že popolnoma zasedena in samo ostanejo velikanske nezdrave nižave. Tam sem bil 15 let in vem, kako je. V Čile imamo "prosto" zemljo na skrajnem jugu. Dobra je za ribolov in ovce, nikakor pa ne za dobro kmetijo. Radi tega sem jaz mnenja, da bi začeli kar tukaj v Ekvadorju s prav malenkostnim načrtom, ki bo imel t a k o j š n j e i n a b s o l u t n o g o t o v e u s p e h e.

V svojem misijonišču sem pripravljen urediti majhno kolonijo za 1000 rojakov v relativno- prav kratkem času. Je to na pol zasebna pobuda, čeprav štejem tudi s pomočjo tukajšnje vlade. Jaz sem misijonar v ravno tisti deželi. Jez dva meseca bom vstopil v tisto "divjino" na misijonsko postajo, ki se nahaja v krasni legi. Ne morem zdaj opisati bogastva in lepote tiste dežele, Mislite si, da s Svete Gore gledate na furlansko nižavo, toda brez prebivalcev! Če bi jaz imel par tisoč dolarjev, vam zagotovim, da bi pripravil v p e t i h m e s e c i h toliko nasadov mendicke koruze, fižola itd., da bi v petih mesecih sprejel vsaj 200 slovenskih mož in bi jih hranil vsaj za drugih pet mesecev. Če bi ti pridno delali, vam zagotovim, da bi v drugih petih mesecih pripravili hrano vsaj za 1000 oseb, ki bi lahko prišle čez eno leto. To niso sanje, temveč računi mož, ki so delali v tisti deželi. Kaki 50 ali 100 naših bi lahko t a k o j sprejel, samo da v Evropi uredijo potne liste in pravico.

V tisti deželi so namreč divjaki - Hiveros -, ki nam niso prav nič nevarni. Nasprotno so pridni delavci, če se z njimi lepo ravna. Z njimi misijonarji pripravljajo prav lepe nasade in z nji-

mi bi jaz kakor sem rekel, pripravil hrane za 200 ljudi v petih mesecih. Seveda gre na moj račun tudi hrana in obleka in druge potrebščine teh divjakov; drugače zbeže v šumo in se več ne prikažejo.

Torej Slovenci v USA! Zberite čimprej okoli 10.000 dolarjev in jaz vam zagotovim, da bomo imeli v teku enega leta P r v o s l o v e n s k o n a s e l b i n o "p o d t r o p i - č n i m s o n c e m" in bo v naselbini vsaj 10.000 oseb!!! Tudi za stanovanje ne skrbite. Prve tedne je zadostna slamnata kočica, ker nikoli ni hudega mraza. Pozneje bodo pa koloni lahko uredili svoje hišice iz lesa, katerega je kar preveč. Oh, ko bi vsak Slovenec poštenjak v USA dal vsaj 1 dolar, mislim, da bi t a k o j z b r a l i o n o v s o t o!

Gospod Vital Vodušek, naš župnik v San Francisco, Kalifornija, se je takoj ponudil, da bo s svoje strani sodeloval in vse pripravil, da bi se ustanovila slovenska naselbina v Ekvadorju, je imenovan za kolektorja in zbiratelja za ta sklad.

Torej na delo!

Za slovensko naselbino v Ekvadorju, vsak Slovenec v USA. E n d o l a r i! - Pošljite darove gospodu: Rev. Vital Vodušek, 245 Linden Ave., San Francisco, California.

Vaš

Mirko R i j a v e c,
Misijonar med Hivaros.

Iz tega članka je razvidno, da je med našimi rojaki v Ameriki veliko zanimanje za našo begunsko prihodnjost. Dalje iz njega spoznamo, kako vsestransko misijonar g. Rijavec deluje in da je tudi v stikih s slovenskim socialnim odborom v Rimu, kateremu načeluje dr. Krek. Ta odbor je res v dogovorih z različnimi vladami južne Amerike ter skuša od njih doseči vsestransko najboljše pomojo, in sicer prav tako glede preskrbe za nekaj let kakor tudi glede zdravega podnebja in rodovitne zemlje.

Mimogrede bi opozorili, da o kakih naselitvi "na skrajnem jugu Čila" ni in nikdar ni bilo govora, ker tam so razmere res take, kakor piše g. Rijavec. Čilska vlada namerava naseliti severni konec južnega Čila, kjer so razmere drugačne kakor v skrajnem južnem koncu. Sicer pa o tem še ni nobenega sklepa in ga ne bo, dokler ne bo vse do podrobnosti pretehtano.

Nobenega dvoma ni, da bodo naši ljudje zunaj vse storili, da bo naša skupna naselitev dobro pripravljena in organizirana. Gledati pa moramo, da bomo kolikor mogoče strnjeno šli, kamor pojedemo, ker le tako se bomo mogli uveljaviti in kot narodnostna skupina ne le ohraniti, marveč tudi napredovati.

BELGIJCI ZA JUGOSLOVANSKE BEGUNCE

Bruseljski list "Pourquoi Pas" od 4. oktobra prinaša dva članka, ki se pečata z usodo prisilnih beguncev, med katerimi je največ bivših vojnih ujetnikov in jetnikov, ki se nočejo vrniti domov.

"Ujetniki - brezdomci". Pod tem naslovom piše prvi članek:

"Ko se je končala vojna, je bilo stotisoče jugoslovanskih vojaških in političnih jetnikov po nemških taboriščih. Medtem ko so se njihovi tovariši drugih zavezniških narodov lahko čimprej vrnili vsak v svojo domovino, so Jugoslovani, - že v naprej osunjeni (vprašano se zakaj?) v očeh novega režima, ki ga je vpostavil Tito morali ostati po taboriščih. Saj njihovo življenje nikakor ni bilo

varno; če bi se vrnili. Grozna presenečanja onih, ki so se vkljub vsemu le hoteli vrniti domov so kmalu potrdila njihove slutnje. Odslej ti nesrečneži živijo po taboriščih, kjer so že med vojno prebili pet let jetništva. Nimajo ne obleke, ne obutve, ne perila ne denarja, kajti to, kar jim je Nemčija po Konvenciji morala plačevati, je bilo navadno "zaprto". Njihovi življenjski pogoji so silno tragični. Da pridejo vsaj do nekaj drobiža, so primorani, da prodajajo že itak nezadostno hrano. Mnogo je bolnih in zdravila so nekaj redkega.

Posebno zanimanje vzbuja položaj jugoslovanskih študentov, bivših jetnikov. Saj predstavljajo elito jugoslovanske mladine in bi bilo zlasti še obžalovati, če bi ti ostali predolgo v brezdelju."

"Belgijski odbor za pomoč" je naslovljen drugi članek, ki navaja imena vodilnih belgijskih moč zlasti katoliške smeri, ki so osnovali odbor za pomoč jugoslovanskim študentom v begunstvu. Ta članek se glasi:

"Položaj teh študentov - in vseh bivših jugoslovanskih jetnikov je ganil naše rojake. Zato so ustanovili poseben Odbor za pomoč pod pokroviteljstvom kardinala Van Roey-a in g. Gillon (predsednik senata), Van Cauwelaert (bivši župan v Antverpenu, zdaj predsednik poslaniške zbornice), Delfosse in Janson (bivša ministra), Merlot grof Carton de Wiart (predsednik kršč.soc. stranke) ter Zveze bivših bojnikov in Narodne federacije bivših belgijskih jetnikov. Predsedstvo izvršilnega odbora je prevzel A. -E. Janssen, bivši minister, ki mu pomagajo g. Hoste (bivši minister, časnikar in pesnik), Struye (poslanec), Vermeulen (rektor gentske Univerze, svetovno znani umetnostni zgodovinar in umetnostni kritik) kot podpredsedniki. Ta odbor si je zamislil obširno akcijo za vse prisilne begunce, da jim pomaga materijelno in moralno do normalnega življenja s tem, da zlasti študentom preskrbi stипendije - in sicer sporazumno z akademskimi oblastmi vseh štirih univerz (Brussel, Louvain, Gent in Leuttich), da bodo mogli dokončati svoje študije v Belgiji.

POGOVOR S TITOM

Reuter objavlja razgovor, katerega je imel angleški poslanec M. Philips Price 14. t.m. z maršalom Titom o uspehih pariške mirovne konference. Poslanec poroča v svojem pogovoru sledeče:

"Včeraj me je sprejel maršal Tito, ter sem imel priliko, razgovarjati se z njim o nekaterih vprašanjih pariške konference. Maršal se je pritožil, da britanska vlada ni pokazala razumevanja za skromne jugoslovanske zahteve glede Trsta. Vprašal sem ga, ali tudi on misli, da je Trst pomembno in življenjsko važno pristanišče za mednarodni promet. Odgovoril je, da to priznava, in da v načelu ni proti internacionalizaciji, samo mi bi morali priznati dve točki:

- 1.) Ozemlje okrog Trsta, ki je naseljeno po Slovencih, bi moralo pripasti Jugoslaviji.
- 2.) V vprašanju tržaške ustave bi morali poslušati Jugoslavijo, ki sicer želi zadovoljivo rešitev, aora pa zahtevati, da se ti njeni pogoji sprejmejo.

Tito je govoril tudi o odnosih do Grčije in izjavil, da ni vzroka za prepir s to državo. Rekel je: "Mi od Grčije nič ne zahtevamo. Tudi ni res, da bi mi oboroževali tolpe, ki delajo nemire na meji."

Maršal Tito se je zahvalil UNRRA-i za njeno delo in rekel, da je prepričan o pravilni razdelitvi in dobri uporabi njenih dobav. Upa, da bo Jugoslavija v bodočem letu svoj uvoz še lahko pla-

žala, priznava pa, da bo slaba letošnja žetev delala težave. Zagotavljal mi je, da rešuje Jugoslavija narodna vprašanja in sovražstvo med balkanskimi narodi s tolerantno kulturno politiko. Izrekel je svojo željo, da bi Anglija ohranila prijateljstvo do Jugoslavije."

NADŠKOFOVA OBSODBA ŠIROKO ODMEVA

Belgrad, 18. oktobra. (Radio Vatikan). Visoka osebnost jugoslovanske vlade je dopisniku agencije "International News Service" izjavila: "Določbe cerkvenega zakonika katoliške Cerkve glede izobčenja so za jugoslovansko vlado docela brez pomena, ker Jugoslavija že davno ni več v srednjem veku." Sodniki, ki so obsodili zagrebškega nadškofa dr. Stepinca, so se vsi izrekli, da so katoličani. Značilno pa je, da poročila o izobčenju doslej ni prinesel noben jugoslovanski list, ampak je doslej to dejstvo znano le vladi in pa radijskim poročevalcem.

New York, 18. okt. (Radio Vatikan). List "New York Times" o izobčenju piše: "Ne vemo sicer, kako bo to izobčenje odmevalo v Jugoslaviji in pri jugoslovanski vladi, vsekakor pa bo to silno vplivalo na katoliški svet vsega sveta."

Vatikan, 18. okt. Sv. Oče še vedno od vseh strani vesoljnega vseta dobiva protestne izjave zoper obsodbo zagrebškega nadškofa dr. Stepinca.

London, 18. okt. (Radio Vatikan) Westminsterški škof kardinal Griffin je v katoliški javnosti predlagal, naj bi vsi katoličani zunanjemu ministru Bevinu poslali brzojavko, naj Bevin pri jugoslovanski vladi odločno zahteva takojšnjo Stepinčevo osvoboditev.

Madrid, 18. okt. (Radio Vatikan). Španski primas toledski nadškof je vložil oster protest zoper obsodbo zagrebškega nadškofa mens. dr. Stepinca, ker ta obsodba pomeni najhujšo kršitev osebne svobode in teptanje vsake avtoritete.

= :: =

KANDIDATJE V MESTU CELJE, ki jih je okrajna volivna komisija potrdila, so: I. minister Leskovšek Franc (Draksler Jakob, tajnik OF), lekarnar Gradišnik Fedor (ključavničar Žgank Franc); II. minister Kidrič Boris (tajnik OF Franc Popit).

NA 8 LET PRISILNEGA DELA je divizijsko vojaško sodišče v Ljubljani obsodilo 20 letnega mesarskega pomočnika Javornika Nikolaja, ki je 30.6. 1946 z avtomobilom zavozil na Celovški cesti v vojaško kolono, pri čemer je bil 1 vojak ubit, 9 pa ranjenih. Obsojeni je vstopil v partizane 10. sept. 1943

V BENEŠKI SLOVENIJI. "Ljudska pravica" od 6. okt. poroča "Fašisti stihujejo domače prebivalstvo Slovenske Benešije, ki hoče

priključitev k Jugoslaviji. Zavezniška policija mirno gleda, da fašisti strižejo mladenkam lase, jih pretepajo in sramotijo ter dopuščajo celo to, da italijanski vojaki v zavezniških uniformah delajo preiskave in zapirajo domoljubne domačine, ki jih nato ženejo v čedadске prostore. Domačini so tako prisiljeni zapuščati svoje domove in bežijo v cono A in cono B Julijske Krajine." - Tako omenjeni komunistični list. Mi dostavljamo: Vsak teror je kri- vičen!

ČLANEK O STVARNIH RAZMERAH V JUGOSLAVIJI je prinesel londonski dnevnik "Times". V tem članku na primer tudi popisuje, kaj se je zgodilo z Dragoljubom Jovanovičem, ki je snoval nekako opozicijo. Ta članek je v slovenščini dobesedno oddajal celovški radio 18. t. m.